

HMS-konsulent: - Strålevernet og NKOM mangler grunnlag for å friskmelde AMS-målerne

Denne bloggposten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 25.10.2018

Jeg har gitt en HMS-konsulent med lang fartstid fra oljebransjen et lite oppdrag: å vurdere kvaliteten på Statens strålevern og NKOMs informasjon når de to etatene avskriver enhver helserisiko ved stråling fra AMS/smartmålere.

Rapporten jeg fikk her om dagen er tydelig: Den slår fast at Statens strålevern ikke har grunnlag for å hevde at AMS-målerne er ufarlige – ikke en gang i de dokumentene de begrunner det med. Den peker på at Norge i realiteten ikke synes å ha noen grenseverdier for stråling, og at disse etatene åpenbart ikke driver føre-var-basert forvaltning på dette området. Den peker også på at informasjonsvirksomheten er uforsvarlig utfra en HMS-standard, og at utfra WHO-regler burde målerne vært kreftfare-merket.

Holder rapporten mål? Mitt svar er følgende: Dersom det fins en HMS-konsulent som vil lage en rapport som frikjenner de to etatene, er det bare å ta kontakt! Da ligger det et likelydende oppdrag og venter.

Rapporten er på 12 sider pluss 28 vedlegg og er utarbeidet av Bård Rune Martinsen, Martinsen Consultancy. Jeg kjenner ikke Martinsen fra før, men vet at han har lang og solid bakgrunn fra HMS-arbeid i oljebransjen.

Innen HMS drives informasjonsarbeid profesjonelt og systematisk etter regler som i stor grad vedtas internasjonalt. Arbeidet er formalisert, og har krav til hvordan budskap skal utformes, og hvordan det *ikke* skal informeres. Det hele gjøres for at helserisiko skal holdes nede, for at de som eksponeres skal informeres korrekt, og for at bedriften/etaten ikke skal påta seg ansvar den ikke kan leve opp til. HMS-arbeid er pålagt av myndighetene, og de kommer gjerne med kraftige reaksjoner når regelverket brytes.

Kvaliteten på informasjonen fra NKOM og Statens strålevern er viktig for folkehelsa. NKOM foretar tekniske målinger utfra de retningslinjer som Statens strålevern angir, og Statens strålevern påstander om helserisiko sprer seg til, og legger premisser for, NVE og nettselskapene og deres informasjonsarbeid overfor kundene, pressen og lokale myndigheter.

Da jeg plasserte ut oppdraget, var jeg dessuten ganske forbanna over at Statens strålevern innrømmet feilinformasjon som er svært grov etter alle biologiske målestokker (se [bloggpost 03.05.2018](#)), men tillot seg å ikke korrigere feilen utad overfor NVE og nettselskapene – angivelig fordi man mente at den var "uvesentlig".

Oppdraget var enkelt og med et ukeverk som tidsramme. Oppdragstaker valgte å bare ta for seg enkelte hovedpoeng han syntes var viktig. Rapportutkastet fikk jeg til gjennomsyn og kommentar, uten at noen poenger, påstander eller konklusjoner ble endret før ferdig rapport. Som kilder benytter rapporten sju dokumenter fra Statens strålevern og to dokumenter fra NKOM.

Rapportens konklusjoner

Her er min beskrivelse av rapportens hovedbudskap. Deretter kommer mine kommentarer. Du finner lenken til rapporten sist i bloggposten.

- Strålevernets påstander om at strålingen er ufarlig, er i konflikt med Strålevernets eget kunnskapsgrunnlag

De dokumenter Statens strålevern selv viser til som underlag, gir ikke dekning for påstander om at

strålingen er ufarlig, men framhever i stedet at dette ikke er avklart. Å påstå at slik stråling er ufarlig, er uansett i grunnleggende motstrid med de normer som gjelder for informasjonsarbeid for miljøfaktorer som kan være helseskadelige.

- Det fins ingen grenseverdier i Norge for mikrobølget stråling

Strålevernets omtale av grenseverdier er sterkt misvisende: Strålevernet viser til *retningsgivende* verdier som kun skal beskytte mot akutte oppvarmingsskader. Dette er ikke å regne som grenseverdier, og Statens strålevern omtaler dem som "veiledende". Statens strålevern referer til disse verdiene som om de skulle være påvist tilstrekkelige for å beskytte også mot andre skademåter. Det er det ikke grunnlag for i det kunnskapsgrunnet som Statens strålevern viser til. Tvertimot understreker disse kildene at det finnes risiko for at andre skademåter ikke fanges opp. Det er derfor uholdbart å referere til disse verdiene som tilfredsstillende, "god praksis", slik Statens strålevern gjør.

- NKOM gir feilaktig informasjon om grenseverdiens autoritet

NKOM hevder at ICNIRP er underlagt WHO, og gir dermed ICNIRPs retningslinjer og referanseverdier en autoritet de slett ikke har: ICNIRP er en privat stiftelse uten noen formell autoritet.

NKOM hevder at strålingen fra AMS er så svak at det ikke trengs flere målinger. Men det er i forhold til referanseverdier for akutte oppvarmingsskader. Det følger av punktene over at det slett ikke er godt nok.

- Åpenbart i strid med pålagt føre-var-politikk

Rapporten peker på at de politiske føringer som sist ble gitt for norsk helsepolitikk på området, er selvmotsigende: I generelle vendinger sies det først at det skal føres *en føre-var-politikk* på området, men dernest understrekes det at det *ikke* bør innføres restriksjoner *uten at det først er påvist en sammenheng med helseskader ved hjelp av sikre vitenskapelige metoder*. Det siste er i åpenbar strid med det første.

- AMS-målerne burde vært merket for mulig kreftfare

Mikrobølget stråling har samme WHO-klassifisering som bly og DDT med hensyn til kreftfare (2B). Dersom man skal legge de regler til grunn som gjelder for faremerking av kjemikalier, skal AMS-målere merkes for mulig kreftfare.

- Statens strålevern påtar seg en garantist-rolle overfor andre etater og næringsaktører som det ikke har grunnlag for.

Punktene over viser dette.

Mine kommentarer

Snart er 2,9 millioner eksemplarer av disse nye strålekildene plassert hos alle strømabonnenter i Norge – bortsett fra hos noen tusen som har fått fritak. Utplasseringen har skjedd på sviktende forutsetninger, basert på garantier fra Statens strålevern og NKOM som det ikke fins saklig grunnlag for. Rapporten peker på enkle, grunnleggende forhold som dokumenterer dette. I tillegg er det tidligere kommet fram at NKOM har brukt måleutstyr til sine tester som ikke fanget opp mer en en brøkdel av pulsene fra målerne, og dessuten har gjort andre forenklinger som gjør deres rapport om strålingen fra AMS altfor "snill". Heller ikke NKOM vil rette opp dette overfor de som bruker deres opplysninger og mangler forutsetninger for å overprøve dem ([bloggpost 04.09.2018](#)).

Faremerke H351, skal ha teksten "Mistenkes for å kunne forårsake kreft"

Bård Rune Martinsen kritiserer at påstandene går langt lenger enn dokumentasjonen, og dessuten at Strålevernet bruker formuleringer som er direkte i strid med HMS-regler, fordi de de ikke kan være etterrettelige.

Med slike utsagn og en slik informasjonspraksis pådrar staten seg et ansvar overfor de private nettselskapene såvel som kundene, bidrar til å svekke forbrukernes rettsstilling og mulighet til å verne seg mot akutte helseplager såvel som mot helserisiko de finner uakseptabel. Dette skulle samfunnet – og de kommersielle aktørene – i stedet ha beskyttet både arbeidstakere og forbrukere mot.

En slik informasjonspraksis rammer dermed både arbeidsplasser – der det fins HMS-reglementer og bemanning – og de tusen hjem. Det skjer fordi lover og forskrifter for vern av ansatte såvel som forbrukervern – peker tilbake mot ICNIRPs retningslinjer og Strålevernets erklæringer om helserisiko. (Slike lover for arbeidslivet er listet opp i [bloggpost 16.08.2018](#). For de tusen hjem snakker vi for eksempel Lov om produktkontroll, Produktsikkerhetsforskriften, Lov om produktansvar, Nabolova og Elektrisitetsloven.)

Når etatens uttalelser så viser seg å mangle substans, får den enkelte arbeidstaker og forbruker en tung bær å bære og noe nærmest umulig å stå opp imot. Ja, selv andre etater blir jo lurt med på galeien – slik vi har sett med både Helsedirektoratet og NVE. Og nå sitter de og forsvarer sitt standpunkt etter at de for lengst har forstått at her var det noe de ikke hadde satt seg inn i.

Martinsens rapport føyer seg inn i rekka av dokumentasjon som viser at Statens stråleverns vurderinger og NKOMs utredninger *ikke* bør legges til grunn for helsevernet, og at enhver må være sin egen lykkes smed på dette området ettersom fagetatene svikter.

Det betyr at man må kreve at NVE ikke aksepterer at nettselskapene plasserer ut kilder til mikrobølget stråling som overskrider retningsgivende verdier gitt i føre-var-baserte retningslinjer, og dette må næringen ta ansvar for å finne fram til selv (Mitt tips er [EUROPAEM 2016-retningslinjene](#).) siden myndighetene – og ICNIRPs regelverk – skyver ansvaret over på land og de som står for eksponeringen.

Videre må både NVE og nettselskapene innse at det er *abonmentens samlede eksponeringsmiljø* som er viktig, ikke om eksponeringen kommer fra eget sikringsskap eller naboens. Naboens AMS-måler i sikringsskapet i skilleveggen sprenger lett EUROPAEM 2016-anbefalingene alene, uansett om kunden – eller naboen - bruker WiFi, Bluetooth, mobil eller ikke, eller har fritak fra AMS for egen del. AMS-systemets maskenettverk og GPRS-løsninger (med maskenett som reserveløsning) er ganske enkelt en teknologi som ikke kan tilpasses en føre-var-basert strålingspolitikk, verken overfor folk i blokker og flermannsboliger eller overfor vårt miljø.

For AMS-saken gjelder slett ikke bare hva vi skal utsette mennesker for, men også dyr – innomhus såvel som utomhus. Det er nettopp denne kraftig økte eksponeringen fra AMS i forhold til allerede innarbeidede strålekilder som mobiltelefoni, som Statens strålevern ikke ville innrømme at de hadde regnet så feil på.

Det ser ut til at tida er inne for å politianmelde nettselskapene for helse- og miljøkriminalitet, siden de fortsatt ikke endrer kurs. Det foreligger anseelige mengder dokumentasjon til å begrunne slike saker. Det skal vi komme tilbake til.

Einar Flydal, den 25. oktober 2018

PS. For ordens skyld opplyser jeg at midlene til å dekke honoraret til Martinsen Consultancy kom fra enkelte privatpersoner som ønsker å støtte mitt opplysningsarbeid om EMF og helserisiko i

forbindelse med AMS/smartmålere.

Kilder:

Vurdering av informasjon fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Statens strålevern om helseaspekter ved stråling fra AMS (smartmålere), rapport, Martinsen Consultancy, 18. oktober 2018, Versjon 1.1. ([lastes ned her](#))